

Thomas Piketty

közgazdász, egyetemi tanár

A tőke a 21. században című könyv szerzője

Életrajz

Thomas Piketty francia közgazdász 1971-ben született. Fő kutatási területe a vagyoni és jövedelmi egyenlőtlenségek háttere, kiváltó okai. Jelenleg az École des Hautes Etudes en Sciences Sociales (EHESS) és a Paris School of Economics professzora.

A Liberation, francia lap rovatvezetője, illetve a Le Monde rendszeresen felkéri, hogy nyilvánítson véleményt különböző gazdasági témákban.

Tanulmányai befejeztével és a doktori cím megszerzése után 1993 és 1995 között Massachusetts Institute of Technology-n tanított, 1995-ben csatlakozott a francia Nemzeti Tudományos Kutatóközpont (CNRS) kutatóként, majd 2000-ben az EHESS professzora lett.

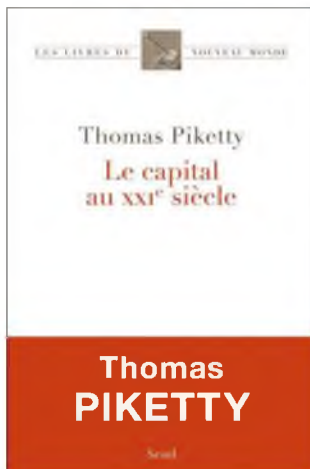
2002-ben elnyerte a legjobb fiatal közgazdász díját Franciaországban. 2006-ban ő lett az első vezetője a Paris School of Economics-nak, néhány hónappal később azonban feladta állását, hogy Ségolène Royal elnökválasztási kampányában dolgozzon, az elnökjelölt asszony gazdasági tanácsadójaként.

2012 áprilisában 42 kollégájával együtt nyílt levélben támogatta a szocialisták elnökjelöltjét, François Hollande-ot, aki meg is nyerte a választásokat. 2013-ban neki ítéltek a híres Jahnsson Yrjö közgazdasági díjat, annak elismeréséért, hogy elméleti és alkalmazott kutatásaival hozzájárult a közgazdaságtan hatékony tanításához Európában.

Thomas Piketty közgazdaságilag a keynesianizmus közgazdasági iskolájának elméleti téziseihez áll közel, mely szerint a fő probléma az, hogy nincs mindig elégséges hatékony kereslet, ami biztosítaná, hogy a gazdaság a teljes foglalkoztatottsági szint mellett kerülhessen egyensúlyba.

Idén visszautasította a legmagasabb francia állami kitüntetést - a Becsületrendet- mert véleménye szerint a kormánynak nem díjakat kellene adományozni, hanem a gazdasági növekedés fellendítésén kellene dolgozni.

A tőke a 21. században

2013 nyarán, a francia könyvpiacon megjelent Thomas Piketty közgazdász könyve: A tőke a 21. században címmel.

A mű Franciaországban nem keltett nagy visszhangot, egy volt a számos közgazdasági szakkönyv közül; tavaly a Harvard University Press is kiadta a könyvet, viszonylag alacsony példányszámban. Senki sem számított rá, hogy nemsokára állandó beszédtema lesz nemcsak közgazdasági fórumokon, hanem a közéletben is.

A könyv körüli fokozott érdeklődés úgy kezdődött, hogy Paul Krugman, Nobel-díjas közgazdász „az év, de talán az évtized legfontosabb művének nevezte” és hangsúlyozta, hogy a könyv révén teljesen meg fog változni gondolkodásunk a társadalomról és a gazdaságról. Ennek hatására a legfontosabb gazdasági lapok elkezdtek foglalkozni a könyvvel és szakértőket kértek fel az abban foglalt állítások értékelésére. Vitasorozatok indultak, hiszen minden magát valamire tartó szakember szeretett volna véleményt nyilvánítani a könyvvel kapcsolatban.

A könyv francia nyelvű változatából 50.000 példányt adtak el, míg az angol nyelvű kiadásból alig két hónap alatt - a digitális példányokkal együtt - 92.000 darab fogyott el. A New York Times bestseller listáján 2014 májusában első helyezést ért el.

A mű központi gondolata az, hogy a világban fennálló vagyoni- és jövedelmi különbségek folyamatosan növekednek, melyeknek beláthatatlan következményei lehetnek a jövőre nézve. A mű nem is lehetne aktuálisabb, hiszen a világ vezető politikusai, egyházi vezetői is egyre inkább érzékelik a problémát. Kiváló bizonyíték erre, hogy Barack Obama az egyenlőtlenséget korunk legnagyobb kihívásának nevezte és már Ferenc pápa is nyilatkozott a témában.

Thomas Piketty könyvében arra keresi a választ, hogyan érhető el egy, még működőképes, de a mostaninál igazságosabb társadalom. A szerző tíz év alatt tetemes vagyoni- és jövedelmi statisztikai adatot gyűjtött, melyekre alapozva azt állítja, hogy a társadalom legtehetősebb 10%-ának vagyona az 1970-es évektől kezdve élénken emelkedik és ennek következtében a társadalmi csoportok közötti egyenlőtlenségek folyamatosan nőnek, a vagyoni koncentráció egyre erőteljesebb lesz.

Piketty egy ismert, szabadpiaci körülmények között érvényes közgazdasági igazsággal - $r > g$ szabály- támasztja alá állítását. Ugyanis, ha tőke átlagos éves hozama (r) meghaladja a gazdasági növekedés (g) mértékét, akkor a vagyoni- és jövedelmi különbségek szükségszerűen nőnek. Véleménye szerint a politika feladata lenne a vagyoni- és jövedelmi különbségek újraszabályozása. Megoldásként egyrészt felveti a tőke önkorlátozását, azonban az önmérséklet történeti tapasztalatok alapján nem szokott eredményre vezetni. A tőke mozgását korlátozó szabályozások nemzetközivé tétele is eredményre vezethetne, ez azonban még reménytelenebb vállalkozás lenne. A politikusok ugyanis egymással versengve igyekeznek országukba tőkét vonzani, a korlátozást senki sem támogatná.

A tőke a 21. században című könyv kritikája

A könyv óriási vihart kavart nemcsak közgazdasági berkekben, de közéleti személyiségek is szerte a világon előszeretettel nyilatkoznak a műről, pozitív és negatív értelemben egyaránt.

Robert Solow, közgazdasági Nobel- díjas szerint Piketty könyve "új és erőteljes hozzájárulás egy régi témához: amíg a megtérülési ráta meghaladja a növekedés mértékét a gazdagok jövedelme és vagyona a tipikus munkajövedelemnél gyorsabban nő."

Branko Milanović, a Világbank korábbi vezető közgazdásza a művet "a közgazdasági gondolkodás egyik vízválasztójának" nevezte.

Természetesen nem mindenki nyilatkozik ilyen elismerően a francia szerző művéről, sokan megkérdőjelezhető módszertani megoldásokat találtak a könyvben. A Financial Times-ban Chris Giles úgy érvel, hogy az Európára vonatkozó adatok nem pontosak, hiszen nem lakosságszámmal súlyozott átlagot számolt, így nem is értelmezhetők helyesen a könyvben bemutatott vagyoni- és jövedelmi különbségek.

Hans-Werner Sinn, a müncheni IFO gazdaságkutató intézet vezetője felteszi a kérdést: miből gondolja Piketty, hogy a gazdagok a jövőben felhalmozott vagyonukat szükségszerűen megtakarítják és nem fogyasztásuk növelésére fordítják, amivel a gazdasági növekedést segítenék elő.

Martin Feldstein, a Harvard oktatója szerint nem predesztinált a tehetősek még tehetősebbé válása és ily módon nem fognak feltétlenül a „szuper-gazdagok” uralkodni az embereken, hiszen az öröklés általában a vagyon felosztásával és nem ritkán annak felélésével azonos.

A magyar kiadás megjelenésekor, Andor László közgazdász, volt EU-biztos úgy nyilatkozott, hogy a francia közgazdász könyvének megjelenése óta az egyenlőtlenségek problematikája az érdeklődés középpontjába került, azóta sokkal többen gondolkodnak erről, keresik a megoldásokat.

Csaba László közgazdász, akadémikus úgy vélekedett, a kiadó közszolgálatot teljesített a könyv kiadásával, Piketty könyve szerinte tudományos értelemben jelentős lépés az európai közgazdaságtanban. A kapitalizmus működéséről szól, a valóságot elemzi, keresi a megoldást, hogyan menthető meg a szociális piacgazdaság, a demokratikus kapitalizmus.

Ferge Zsuzsa szociológus, egyetemi tanár kiváló alkotásnak nevezte a könyvet. Erényei közül kiemelte, hogy izgalmas, olvasmányos mű, és jókor jelent meg, hiszen a válság miatt halmozódnak a problémák, melyekkel foglalkozni kell.

Készítette: